

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Study of Thai Tourists Opinions that Affect the Wickers' Patterns in Phra Nakhon Si Ayutthaya Historical Attractions.

วุฒิชัย วิธาพานัง^{1*}

Wuttichai Withatanang^{1*}

¹ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹ Industrial Product Design, Faculty of Industrial Technology, Valaya-Alongkorn Rajabhat University under The Royal Patronage.

*Corresponding author, e-mail: wutti_jin@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน จากนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง คือ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 400 คน ผลการวิจัยดังนี้ 1) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานพบว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจส่วนใหญ่คือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในบ้าน วัสดุจากธรรมชาติในตัวผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจส่วนใหญ่คือวัสดุไม้ คุณค่าของผลิตภัณฑ์งานเครื่องจักสานที่ชื่นชอบและสนใจ ส่วนใหญ่คือความเป็นเอกลักษณ์ เหตุผลหลักที่สนใจถ้าต้องการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ส่วนใหญ่คือเพื่อเป็นของขวัญส่วนตัว และองค์ประกอบที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องจักสาน ส่วนใหญ่คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน พบว่า ด้านรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านประโยชน์ใช้สอยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสวยงามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลความพึงพอใจภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.57$, S.D. = .73)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน, นักท่องเที่ยวชาวไทย

Abstract

The research aim to 1) study of Thai tourists' opinions that affect patterns of wickers in Phra Nakhon Si Ayutthaya historical attractions. 2) To study satisfaction of Thai tourists those affect wickers' patterns in the historical attractions. This research set 400 questionnaires sets to collect data from Thai tourist who visit in the attractions. The result found that 1) most of wickers which well-known and interesting is household product, most of natural materials which well-known and attractive is bamboo, value of the product that give an appealing look is identity, a major reason for decided to purchase is to be personal belongings and a main condition for decided to purchase is pattern and design. 2) Factors that affect to satisfaction to wicker pattern are form on low level, utility, beautiful and remain cultural are fair. By overall factors on fair level. ($\bar{x} = 2.57$, S.D. = .73)

Keywords: Comments, Wicker Handicraft Products, Thai Tourists,

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมค่านิยมอีกอย่างในสังคมไทย ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตกับสังคมในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะทวีความสำคัญมากขึ้นอีกในอนาคต นักท่องเที่ยวมักจะมีเหตุผลหรือประเภทของ จุดมุ่งหมายในการรับรู้ เรียนรู้ ความต้องการและความสนใจกับการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปโดยการ ได้รับข้อมูลข่าวสารในด้านต่างๆ เช่น สนใจเรื่องราวของวิถีชีวิตชุมชน ชนเผ่า วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม นันทนาการ หรือความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม สิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างก็คาดหวังที่จะได้รับ คือ ความสุข ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความรู้ และ ประสบการณ์ใหม่ที่สนองตอบความต้องการที่มีอยู่

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วย รักษา เสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้ จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 เพื่อเป็นแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว ของ ประเทศ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาถึงแม้จะประสบความสำเร็จในแง่ของจำนวนและรายได้จากการ ท่องเที่ยว แต่ในด้านการพัฒนาสินค้าและบริการพบว่ามีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การดำเนินงาน ไม่บรรลุผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.2558: 1) เพราะการท่องเที่ยว ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการลงทุน และมีการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นการช่วยสร้างงานและ กระจายรายได้สู่ชุมชน ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อ ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เดินทางท่องเที่ยว และนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ยิ่งขึ้นไป รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนสามารถเลี้ยงชีพได้ โดยผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในชุมชนก็ เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว และจับจ่ายใช้สอยผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความ โดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน เป็นผลงานด้านศิลปะและหัตถกรรมของไทย เป็นส่วนหนึ่งที่ เข้ามาเป็นส่วนประกอบและสอดคล้องต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆและเป็นตัวบ่งบอก

ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน ในประเทศไทยมีอยู่มากมายหลายชนิดด้วยกัน งานจักสานเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทย ทั้งในด้านของการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต และ ด้านคุณค่าทางจิตใจจากความงาม ความประณีตและความเป็นท้องถิ่น อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และพัฒนาสร้างสรรค์งานในวงกว้างขึ้น สามารถสร้างเป็นอาชีพ เสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2532: 129) การผลิตชิ้นงานหัตถกรรมในระยะแรก ก็เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันภายในครอบครัว ต่อมามีการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีการพัฒนาเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตและรูปแบบ ให้สวยงาม และมีคุณภาพดี สามารถจะนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกับปัจจัยอื่น ที่สำคัญต่อการดำรงชีพภายในท้องถิ่น หรือต่างท้องถิ่นภายในประเทศ และทำรายได้ให้แก่ชุมชนนั้นๆ การทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในด้านประโยชน์ใช้สอยตาม สภาพของสังคมแต่ละยุคสมัยจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วในคริสต์ศตวรรษที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมซึ่งต้องพึ่งพาเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ มากขึ้น ความจำเป็นของการใช้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานโดยตรงในชีวิตประจำวันลดน้อยลง ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นจึงปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยด้วย มีการนำประโยชน์ใช้สอยไปใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น มีการพัฒนารูปแบบ รูปทรง และขนาด ให้แตกต่างไปจากเดิมเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยตามสภาพการของสังคมมากขึ้น (กัลยาณี ปฏิมาพรเทพ. 2548: 210; มนตรา พงษ์นิล. 2548: 19)

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน ที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และปัจจุบันได้เป็นส่วนประกอบและสอดคล้องต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากสังคม ค่านิยมและการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้บริโภคในปัจจุบันมีความนิยมใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน มีรายได้ลดลง จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ของนักท่องเที่ยวในเขตท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เป็นแนวทางเพื่อขยายตลาดและเพิ่มทางเลือกใหม่ของผู้บริโภค โดยมุ่งหวังว่าข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการและผู้ผลิต ในการทำการออกแบบและตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้รวมทั้งแนวทางการประกอบธุรกิจให้กับกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน และส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมของชาวบ้านและช่วยสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวชาวไทยภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนนำไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการ ชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาและออกแบบ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาและออกแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และเป็นแนวทางในการขยายตลาดเพิ่มมากขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักรสาน ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบปัจจุบัน โดยประยุกต์เพื่อเป็นข้อคำถามในการศึกษาของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2538:90) ได้แก่ 1. ด้านรูปแบบ 2. ด้านประโยชน์ใช้สอย 3. ด้านความสวยงาม 4. ด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและปัจจัยสำคัญของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีผลต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักรสาน ในเขตแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คำนวณข้อมูลโดยใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในเขตเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ จำนวนนักท่องเที่ยว 400 คน และเก็บตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

ขอบเขตพื้นที่วิจัย คือ ร้านขายสินค้า ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัดมหาธาตุ
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัดพระศรีสรรเพชญ์
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัดไชยวัฒนาราม
4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัดใหญ่ชัยมงคล
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัดพนัญเชิงวรวิหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบแบบสอบถามตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาและรายได้ต่อเดือน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานใน
รูปแบบปัจจุบัน

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาและรายได้
ต่อเดือน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ค่า
ร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจัก
สานในรูปแบบปัจจุบัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน ในแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 400 คน ดังนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 เพศชาย จำนวน 156
คน คิดเป็นร้อยละ 39.0

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 36-40 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาคือ อายุ
31-35 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 น้อยที่สุดคือ อายุ 20-25 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ
13.0

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ
63.0 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 น้อยที่สุดคือ มี
การศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างและพนักงานบริษัท จำนวน 286 คน คิดเป็น
ร้อยละ 72.0 รองลงมาคือ อาชีพเจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 น้อย
ที่สุดคืออาชีพข้าราชการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

รายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็น
ร้อยละ 31.0 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 20,000 – 25,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0
น้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน

ที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจ <ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว - ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน - ผลิตภัณฑ์ของประดับและตกแต่งบ้าน - ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก - ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ 	47 122 108 90 33	12 31 27 23 7
2	วัสดุจากธรรมชาติในตัวผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจ <ul style="list-style-type: none"> - ไม้ไผ่ - หวาย - ปอและป่าน - ผักตบชวา - หญ้าแฝก 	165 129 30 58 18	41 32 8 14 5
3	คุณค่าของผลิตภัณฑ์งานเครื่องจักสานที่ชื่นชอบและสนใจ <ul style="list-style-type: none"> - ลวดลายจักสาน - สีสันทสวยงาม - รูปทรงสวยงาม - ประโยชน์ใช้สอย - วัสดุจักสาน - เทคนิคและการสร้าง - ความเป็นเอกลักษณ์ 	90 33 46 55 55 29 92	22 8 12 14 14 7 23
4	เหตุผลหลักที่สนใจถ้าต้องการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นของใช้ส่วนตัว - เพื่อเป็นของฝาก - เพื่อเป็นของสะสม - เพื่อเป็นของที่ระลึก - เพื่อเป็นของประดับและตกแต่ง - เพื่อเป็นของขวัญและวันสำคัญ 	135 45 20 95 93 12	34 11 5 24 23 3
5	องค์ประกอบที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องจักสาน <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบผลิตภัณฑ์ - ราคาบนตัวผลิตภัณฑ์ - รูปแบบการจัดจำหน่าย - ค่านิยมทางสังคม - ความแปลกใหม่ 	210 46 21 20 103	53 11 5 5 26

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุวชนชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 400 พบว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจ ส่วนใหญ่คือผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 วัสดุจากธรรมชาติในตัวผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจ ส่วนใหญ่คือวัสดุไม้ไผ่ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 คุณค่าของผลิตภัณฑ์งานเครื่องจักสานที่ชื่นชอบและสนใจ ส่วนใหญ่คือความเป็นเอกลักษณ์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 เหตุผลหลักที่สนใจต้องการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ส่วนใหญ่คือเพื่อเป็นของขวัญส่วนตัว จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และองค์ประกอบที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องจักสาน ส่วนใหญ่คือรูปแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0

ตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน

รายการ	N=100		ระดับความคิดเห็น
	\bar{x}	SD.	
ด้านรูปแบบ			
- ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่ทันสมัย	1.52	.32	น้อย
- ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่สวยงาม	2.44	.73	น้อย
- ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่	2.03	.82	น้อย
- ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการ	2.53	.62	ปานกลาง
รวม	2.13	.61	น้อย
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
- ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่สะดวกสบาย	3.16	.64	ปานกลาง
- ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยใช้งานได้อย่างคุ้มค่า	2.72	.82	ปานกลาง
- ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับรูปทรง	3.18	.54	ปานกลาง
- ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่แปลกใหม่	1.21	.63	น้อย
รวม	2.56	.85	ปานกลาง
ด้านความสวยงาม			
- ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงสวยงาม	2.65	.71	ปานกลาง
- ผลิตภัณฑ์มีลวดลายสวยงาม	3.77	.65	มาก
- ผลิตภัณฑ์มีการตกแต่งและสีสันทันสวยงาม	2.30	.78	น้อย
- ผลิตภัณฑ์มีความงามเรื่องของวัสดุ	2.40	.82	น้อย
รวม	2.78	.74	ปานกลาง
ด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม			
- รูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	2.40	.81	น้อย
- ลวดลาย สี สีสันถึงความเป็นเอกลักษณ์	3.65	.74	มาก
- วัสดุในการผลิตสื่อในความเป็นเอกลักษณ์	2.61	.62	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน

รายการ	N=100		ระดับความคิดเห็น
	\bar{x}	SD.	
- รูปแบบผลิตภัณฑ์สะท้อนถึงภูมิปัญญาและมีคุณค่า	2.72	.82	ปานกลาง
รวม	2.84	.74	ปานกลาง
ผลรวมทุกด้าน	2.57	.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจในที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานในรูปแบบปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลรวมความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.57$, S.D. =.73) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความพึงพอใจด้านรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.13$, S.D. =.61) ความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$, S.D. =.85) ความพึงพอใจด้านความสวยงามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$, S.D. =.74) และความพึงพอใจด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84$ S.D. =.74)

สรุปและอภิปรายผล

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน ที่มีการจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆที่เป็นทั้งของที่ระลึก ของฝาก ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวคนไทยจำนวน 400 คน เก็บข้อมูลเฉพาะในแหล่งพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงแต่ก็มีจำนวนที่ไม่ต่างกันมาก เมื่อจำแนกตามช่วงอายุที่มาท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่อยู่ช่วงอายุ 36-40 ปี รองลงมาคือช่วงอายุ 31-35 ปี แต่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์น้อยที่สุดคือช่วงอายุ 20-25 ปีที่เป็นช่วงวัยกำลังเริ่มต้นทำงานและเป็นกลุ่มคนสมัยใหม่ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่คืออาชีพลูกจ้างและพนักงานบริษัท โดยรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาท มากที่สุดและรองลงมาคือ 20,000 - 25,000 บาท

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพบว่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานที่นักท่องเที่ยวรู้จักและสนใจมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้านและรองลงมาคือผลิตภัณฑ์ของประดับและตกแต่งบ้าน และพบว่าผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่เป็นของใช้ส่วนตัวและผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ นักท่องเที่ยวสนใจน้อยที่สุด วิสดูจากธรรมชาติในตัวผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่รู้จักและสนใจ โดยพบว่า วิสดูจากธรรมชาติที่รู้จักและสนใจมากที่สุดคือไม้ไผ่และวัสดุหวายรองลงมา คุณค่าของผลิตภัณฑ์งานเครื่องจักสานที่ชื่นชอบและสนใจ โดยพบว่าความเป็นเอกลักษณ์นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุด โดยสอดคล้องกับ ฉันทมัย เจียรกุล (2555) งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการผู้บริโภคและปัจจัยในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลสรุปได้กล่าวไว้คือ วัตถุประสงค์ในการซื้อผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่นั้นส่วนใหญ่ซื้อไว้ใช้เองและ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจคือ ผลิตภัณฑ์มีความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ในด้านของเหตุผลหลักของนักท่องเที่ยวที่สนใจถ้าต้องการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน โดยพบว่า ให้เหตุผลเพื่อเป็นของใช้ส่วนตัวมากที่สุด สอดคล้องกับ วิไลวรรณ สิริ

อำไพ (2555) นักท่องเที่ยวที่ไปซื้อสินค้าในตลาดโบราณบ้านสะแกกรัง ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยตนเอง และตัดสินใจซื้อเพื่ออุปโภคและบริโภค และองค์ประกอบที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องจักสาน โดยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกซื้อจากรูปแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยเหตุด้านรูปแบบการจัดจำหน่ายและค่านิยมทางสังคมให้ความสำคัญน้อยที่สุดในการตัดสินใจซื้อ โดยสอดคล้องกับน้ำฝน คงสกุล (2559) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP โดยพบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีค่ามากเป็นอันดับแรก และปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาด ปัจจัยด้านราคา และ ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย มีความสำคัญรองลงมา และสอดคล้องกับ วิไลวรรณ ศิริอำไพ (2555) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวตลาดโบราณบ้านสะแกกรัง (ถนนคนเดินตรอกโรงยา) จังหวัดอุทัยธานี ผลคือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกซื้อมากที่สุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานรูปแบบปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวชาวไทยภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ภาพรวมของความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อสรุปรายประเด็นแต่ละด้านพบว่า ระดับความพึงพอใจด้านรูปแบบในปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่น้อย โดยพบว่า ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่สวยงามความคิดเห็นในระดับน้อย ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่ความคิดเห็นในระดับน้อย และผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่ทันสมัยความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานในปัจจุบันด้านประโยชน์ใช้สอย ภาพรวมภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่ปานกลาง โดยพบว่า ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับรูปทรงอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่สะดวกสบายอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยใช้งานได้อย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง และ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่แปลกใหม่อยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย ตามลำดับ ระดับความพึงพอใจด้านความสวยงามในปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่ปานกลาง โดยพบว่า ผลิตภัณฑ์มีลวดลายสวยงามอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงสวยงามอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง ผลิตภัณฑ์มีลวดลายที่มีความงามเรื่องของวัสดุ อยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย และ มีการตกแต่งและสีสันทสวยงามอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย ตามลำดับ และ ระดับความพึงพอใจด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่ปานกลาง โดยพบว่า ลวดลายสี สีสันถึงความแปลกประหลาด อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก รูปแบบผลิตภัณฑ์สะท้อนถึงภูมิปัญญาและมีคุณค่า อยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง วัสดุในการผลิตสื่อในความเป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง และ รูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย

จากผลความพึงพอใจทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ในการเก็บข้อมูล ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานปัจจุบัน ที่วางขาย ผลรวมความคิดเห็นที่มีต่อด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม มีค่าคะแนนความคิดเห็นมากที่สุด รูปแบบผลิตภัณฑ์สะท้อนถึงภูมิปัญญาและมีคุณค่า สอดคล้องกับ ฉันทมัย เจียรกุล (2555) ความคิดเห็นที่มีผลต่อการตัดสินใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน คือ ผลิตภัณฑ์มีความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ประกอบการ ผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานสามารถนำผลการศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการออกแบบ การผลิต ให้ตอบสนองกับสังคมปัจจุบันและกลุ่มผู้บริโภค
2. หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน พร้อมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองกับสังคมปัจจุบันและผู้บริโภค พร้อมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ ที่มี ความต้องการ ซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย ที่เป็นของที่ระลึก ของฝาก ที่มีจำหน่ายตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวให้กว้างมากขึ้น
2. สามารถทำการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มี ผลต่อการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน
3. สามารถทำการวิจัยด้านกระบวนการออกแบบและการผลิต เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและทันสมัยกับสังคมปัจจุบัน พร้อมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับทุนสนับสนุนทุนงานวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ และการสนับสนุน หน่วยงานต้นสังกัด คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี และการช่วยเหลือประสานงานในการดำเนินการต่าง ๆ จากชุมชนร้านค้า ผู้ประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กัลยาณี ปฎิมาพรเทพ. (2548). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาหาชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช. ในภูมิปัญญากับการสร้างพลังชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มนุษยวิทยาสิรินคร (องค์การมหาชน).
- นิรัช สุดสังข์. (2548). *การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2532). *ศิลปหัตถกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.